

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ
КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ
ТА ПРЕЗИДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

До протоколу № 95
від 17 жовтня 2018 року

Національна академія наук України: основні засади розвитку та державної підтримки

Розглянувши питання щодо основних зasad розвитку та державної підтримки Національної академії наук України (далі – НАН України), Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти та Президія НАН України відзначають таке.

У листопаді 2018 року виповнюється 100 років від часу заснування Національної академії наук України, вчені якої зробили визначний внесок у розвиток вітчизняної та світової науки і техніки, незалежної Української держави. За цей час в Академії сформовано низку наукових центрів, всесвітньо відомих наукових шкіл за широким напрямом досліджень. Саме тому НАН України і сьогодні має значні здобутки та високий авторитет у світовій науці, незважаючи на критичні умови фінансового та матеріально-технічного забезпечення.

Останніми роками фахівці Академії досягли вагомих результатів у багатьох сучасних розділах математики, інформатики, механіки, фізики, астрономії і радіоастрономії, наук про Землю, матеріалознавства, фізико-технічних проблем енергетики, хімії та біології, в галузі ядерних і радіаційних технологій. В установах суспільного і гуманітарного спрямування досліджено проблеми підвищення ефективності структурних перетворень в економіці, її інтеграції у світовий економічний процес, подолання кризових явищ, формування громадянського суспільства, національно-культурного розвитку країни.

Потенціал Академії широко залучається для наукового забезпечення вирішення найважливіших державних проблем. Значна увага приділяється актуалізації та підвищенню ефективності наукових і науково-технічних розробок відповідно до потреб інноваційного розвитку реального сектору економіки та інших сфер суспільного життя, забезпечення обороноздатності держави. Великий обсяг робіт виконується для вирішення проблем енергоефективності та енергозаощадження, гарантування продовольчої безпеки, розвитку ядерної

енергетики, сфери медицини та охорони здоров'я, авіа- та ракетобудування, видобувної галузі, виробництва перспективних матеріалів для промисловості, створення інформаційних технологій.

Налагоджено тісне співробітництво з галузевими міністерствами і відомствами, великими виробничими і фінансово-промисловими структурами. Зокрема, укладено угоди про співробітництво з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством культури України, Державним космічним агентством України, Генеральним штабом Збройних Сил України (далі – ЗСУ), ДП НАЕК «Енергоатом», Державним концерном «Укроборонпром». НАН України взяла активну участь у формуванні Національного комітету з промислового розвитку України, його робочих груп з наскрізних та галузевих тематик. При НАН України створено міжвідомчу координаційну групу для забезпечення вироблення узгодженої позиції щодо Стратегії Розумних Спеціалізацій Європейського Союзу. Протягом 2017 року установи НАН України виконували роботи для понад 40 великих вітчизняних підприємств, серед яких, зокрема, КБ «Південне», «Мотор Січ», «Антонов», «Арсенал», «Павлоградський хімічний завод», «Ритм», «Зоря – Машпроект», «Турбоатом», Рівненська та Південноукраїнська АЕС.

НАН України є фактично єдиною в Україні організаційною структурою, що має повний цикл функціональних можливостей у науковій та науково-технічній сферах. Завдяки цілеспрямованій роботі з відновлення зв'язків науки і виробництва останнім часом у різних галузях економіки України щорічно впроваджується понад 1000 новітніх розробок учених Академії. З метою презентації досягнень НАН України для представників виробничої сфери та бізнесу підготовлено та видано каталог «Перспективні науково-технічні розробки НАН України», до якого включено понад 500 розробок установ Академії.

НАН України докладає значних зусиль для забезпечення ефективного використання власного наукового потенціалу та виробничого потенціалу підприємств оборонно-промислового комплексу для прискорення високотехнологічного переозброєння ЗСУ. Академія започаткувала цільову науково-технічну програму «Дослідження і розробки з проблем підвищення обороноздатності і безпеки держави» на 2015-2019 роки. У 2017 році відбулося спільне засідання Воєнно-наукової ради ЗСУ та НАН України, за результатами якого укладено Угоду між Генеральним штабом ЗСУ та НАН України про наукове і науково-технічне співробітництво з питань обороноздатності держави. Також прийнято спільне Рішення щодо впровадження наукових розробок Академії у ЗСУ. Угодою про співпрацю між НАН України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України від 2017 року передбачено сприяння спільній участі наукових установ і організацій Академії та підприємств оборонно-промислового комплексу у виконанні завдань і заходів Державної цільової програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу України на період до 2021 року, а також у трансформації українського оборонно-промислового комплексу та реалізації військово-промислової політики.

Розвивається співпраця з галузевими і громадськими організаціями, які сприяють інноваційному розвитку галузей виробництва. Створено робочу групу з координації співпраці НАН України з галузевими і громадськими організаціями промисловців, підприємців та роботодавців; укладено угоду між НАН України та Федерацією роботодавців України; підписано Меморандум про співпрацю між НАН України та Всеукраїнською громадською організацією «Український союз промисловців і підприємців».

Вагомою складовою роботи НАН України є науково-експертна діяльність, яка охоплює підготовку аналітичних і прогнозних матеріалів, експертних висновків, пропозицій і рекомендацій з різних питань суспільно-політичного, соціально-економічного і культурного розвитку держави, що є одним з основних завдань Академії як вищої наукової організації країни. Щороку фахівці НАН України надають понад 2200 науково-експертних висновків та інформаційно-аналітичних документів на замовлення органів державної влади та з власної ініціативи. Високу оцінку суспільства отримали Національні доповіді «Інноваційна Україна 2020» (2015), «Політика інтеграції українського суспільства в контексті викликів та загроз подій на Донбасі» (2015), «Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії» (2016), «Україна: шлях до консолідації суспільства» (2017). Важливим напрямом науково-експертної діяльності Академії є й наукове забезпечення законотворчої роботи. До комітетів Верховної Ради України направлено понад 200 експертних висновків, зауважень і пропозицій до проектів законів України. Учені Академії беруть активну участь у роботі Конституційної комісії, працюють над удосконаленням чинної Конституції України. На виконання постанови Загальних зборів НАН України в 2018 році створено робочу групу НАН України з підготовки пропозицій до проекту державної стратегії розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності.

Активною є роль учених Академії у формуванні та реалізації державної мовної політики, розвитку вітчизняної культури, піднесення національної свідомості українського народу. За їхньої участі підготовлено проект нової редакції українського правопису, проекти законів України щодо забезпечення функціонування української мови як державної, захисту мовних прав національних меншин, реалізовано масштабні видавничі проекти, серед яких «Історія української культури» у 5 томах, збірка «Україна крізь віки» в 15 кни�ах, «Політична історія України. ХХ століття» в 6 томах, «Енциклопедія історії України» в 10 томах, «Юридична енциклопедія» в 6 томах, «Історія релігії в Україні» в 10 томах, шеститомна «Шевченківська енциклопедія», повне зібрання творів Тараса Шевченка у 12 томах, п'ятитомні «Історія українського декоративного мистецтва» та «Історія українського мистецтва».

Триває робота з підготовки таких фундаментальних видань, як «Енциклопедія сучасної України» в 30 томах, науково-документальна серія «Реабілітовані історією» у понад 100 книгах, «Історія української літератури» у 12 томах, «Франківська енциклопедія» у 7 томах, «Українська музична енциклопедія» у 7 томах, тритомна «Історія українського кіно», п'ятитомна «Історія української музики». Спільно з Державною науковою установою

«Енциклопедичне видавництво» Держкомтелерадіо України Академія здійснює підготовку багатотомної «Великої української енциклопедії».

Фахівці НАН України регулярно проводять соціологічні виміри українського суспільства, за результатами яких готуються та надаються аналітичні матеріали Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, Адміністрації Президента України та засобам масової інформації. НАН України взяла участь у п'яти хвилях загальноєвропейського моніторингу «Європейське соціальне дослідження», що здійснюється під егідою ЄС за єдиною методикою у понад 30 країнах Європи.

Значну увагу Академія приділяє інтеграції науки та освіти. У 2016 році відповідно до ухваленого на спільному засіданні Президії НАН України та Колегії Міністерства освіти і науки України рішення створено Київський академічний університет як державну наукову установу подвійного підпорядкування – НАН України та МОН України. На цей час діє близько 130 спільних із закладами вищої освіти науково-навчальних структур.

Постійно вживаються заходи щодо розширення міжнародного наукового і науково-технічного співробітництва НАН України. НАН України уклала 128 угод з академіями, державними установами, науковими організаціями та освітніми закладами 50 країн світу. Академія представляє Україну в близько 40 міжнародних наукових організаціях. У 2016 році було підписано Рамкову угоду з підтримки дослідницької діяльності між Генеральним директоратом Об’єднаного дослідницького центру Європейського Союзу і НАН України, яка надає ученим Академії можливість використовувати потужну науково-технічну базу цього об’єднаного центру, що включає 6 наукових центрів та 42 дослідницькі лабораторії. Створено Комісію НАН України з питань євроінтеграції, основними завданнями якої є забезпечення організаційної та координаційної підтримки участі установ НАН України у проектах програми «Горизонт 2020».

Національна академія наук України на постійній основі удосконалює свою діяльність. Стратегічні напрями цієї роботи визначено Концепцією розвитку НАН України на 2014-2023 роки, яка в 2013 році була схвалена Президією НАН України. Передбачені цим документом заходи спрямовані на забезпечення ефективної реалізації статусу НАН України як вищої державної наукової організації, активізацію роботи з наукового забезпечення вирішення найважливіших державних проблем, підвищення ефективності наукових досліджень, удосконалення форм і методів їхньої організації, поліпшення матеріально-технічного та інформаційного забезпечення досліджень, вирішення кадрових проблем і питань соціального захисту науковців, активізацію міжнародної співпраці тощо. На виконання цієї концепції розроблено із застосуванням європейського досвіду, зокрема Наукової асоціації імені Лейбніца, Методику оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України. З використанням зазначененої Методики протягом 2017 та І півріччя 2018 року проведено оцінювання ефективності діяльності 67 наукових установ НАН України та майже 600 їхніх наукових підрозділів.

З урахуванням результатів оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України у 2018 році запроваджено бюджетну програму «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень». Нова бюджетна програма спрямована на адресну підтримку пріоритетних досліджень за результатами оцінювання, передбачає забезпечення виконання найважливіших для держави досліджень і науково-технічних розробок з високим ступенем готовності, в тому числі в інтересах національної безпеки та оборони, придбання новітнього та модернізацію існуючого унікального наукового обладнання, проведення спільних досліджень і розробок з міжнародними науковими організаціями та забезпечення участі вітчизняних дослідників у міжнародних наукових заходах, адресну підтримку наукових проектів молодих учених.

2016 року Президія НАН України прийняла рішення щодо реформування діяльності НАН України для ефективного наукового супровождження реалізації пріоритетів економічного розвитку держави. На його виконання визначено можливості установ НАН України щодо вирішення конкретних актуальних науково-технічних і соціально-економічних проблем галузей економіки та соціальної сфери. Відповідні пропозиції надіслано Прем'єр-міністру України, Першому віце-прем'єр-міністру – Міністру економічного розвитку і торгівлі України. Академія ініціювала також роботу з визначення центральними органами виконавчої влади потреб галузей економіки у науково-технічному супроводженні їхнього розвитку.

Здійснюється оптимізація мережі та структури наукових установ Академії відповідно до показників їхньої діяльності, нових завдань і соціально-економічних умов. На виконання статті 28 Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» прийнято рішення про доцільність припинення діяльності понад 20 наукових установ та організацій, припинено діяльність 6 наукових установ, ліквідовано 220 структурних підрозділів в установах.

Разом з тим суттєво ускладнює виконання Національною академією наук України своїх статутних завдань недостатній рівень державної підтримки. Хронічним є недофінансування Академії, що призводить до запровадження в багатьох установах режиму неповної зайнятості. Відповідно до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» обсяг фінансування НАН України за рахунок коштів загального фонду держбюджету в 2019 році передбачено у сумі 3 млрд. 827,5558 млн. грн., що становить лише 65,1% бюджетних пропозицій Академії, які були подані Міністерству фінансів України відповідно до чинного порядку. Найнеобхідніші мінімальні додаткові потреби Академії на наступний рік за всіма розділами відносно передбачених законопроектом обсягів видатків становлять 988,4721 млн., які дозволять забезпечити режим повної зайнятості науковців. Відповідні пропозиції НАН України були розглянуті Комітетом та підтримані у рішенні від 03 жовтня 2018 року щодо збільшення за загальним фондом Державного бюджету на 2019 рік обсягу видатків на науку, у тому числі Національній академії наук України на 988 472,1 тис. грн. Відповідно до бюджетного процесу ці пропозиції були надіслані до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Кабінету Міністрів України та Міністерства фінансів України для врахування при

доопрацюванні проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» (реєстр. № 9000).

Вже тривалий час єдиним джерелом підтримки всієї наукової інфраструктури, матеріально-технічного забезпечення, поточних ремонтів об'єктів майнового комплексу є власні надходження установ Академії. Виділених бюджетних коштів не вистачає навіть на заробітну плату та комунальні послуги.

Середньомісячна заробітна плата працівників НАН України за станом на 01.07.2018 становить 6 700 грн., що на 25% менше середнього показника по промисловості та на 20% менше середньої зарплати в Україні в цілому. З огляду на це відбувається загрозливе скорочення чисельності працівників наукових установ Академії, посилюється відтік молодих талановитих науковців, які виїжджають за кордон або переходят працювати в інші галузі. Лише протягом 2016 року чисельність працівників Академії скоротилася на 5148 осіб, або на 14,9%, а в 2017 році на 2432 особи.

Починаючи з 2002 року за ініціативою ЮНЕСКО світова спільнота щорічно 10 листопада відзначає Всесвітній день науки в ім'я миру та розвитку. Це свято ще раз привертає увагу до надзвичайно важливої ролі науки у розвитку економіки країни, спрямуванні її можливостей задля забезпечення миру та злагоди у суспільстві. Цього року визначена тема свята «Наука – право людини», присвячена святкуванню 70-ї річниці Загальної декларації прав людини (стаття 27) та Рекомендації про статус науковців. ЮНЕСКО таким чином звертає особливу увагу на необхідність забезпечення прав людини здати науковою, стимулування цього процесу, надання науковцям належних умов праці та реалізації свого потенціалу.

Україні потрібні кардинальні зміни у ставленні до науки державної влади, особливо керівних органів виконавчої влади. Комітет з питань науки і освіти у своїх рішеннях неодноразово наголошував, що становлення та економічне зростання України у кризовій ситуації можливе лише за умови всеобщої підтримки вітчизняної науки, її активного залучення до вирішення всього комплексу проблем, що стоять перед державою. Це стосується розв'язання низки питань: від формування основних стратегічних цілей і завдань розвитку країни, визначення пріоритетів та програм їхньої реалізації до конкретних шляхів забезпечення покращення життя кожної людини.

Свого часу Національна академія наук України мала власну думку щодо вибору майданчика під будівництво Чорнобильської АЕС, здійснення осушувальних меліорацій на Півдні України, недоцільності перекриття дамбою Сасикського каналу, будівництва каналу Дунай – Чорне море через заповідну частину Дунайського біосферного заповідника тощо. Якби тоді прислухалися до голосу вчених, можна було б запобігти великій шкоді цих проектів.

Інвестиції в науку і технології мають істотний довгостроковий вплив на економічний розвиток країни. Разом з тим в Україні практично відсутнє замовлення влади на наукові розробки через повну заборону Кабінетом Міністрів України створення державних програм за пріоритетними напрямами, мізерно мале фінансування конкурсної тематики через Державний фонд

фундаментальних досліджень, а повноцінне функціонування Національного фонду досліджень України невиправдано затягується, як і реалізація самого Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Уже понад рік створена і діє Національна рада України з питань розвитку науки і технологій, проте вона повноцінно не працює, провела тільки одне засідання, тоді як за Законом має збиратися не менше як 4 рази на рік. Не забезпечені належним чином діяльність Наукового комітету Національної ради України, а також затягується розгляд його подань Національної ради. Як наслідок, до сьогодні не може зареєструватись та розпочати свою роботу Національний фонд досліджень України, не затверджене його керівництво тощо. Все це спричинює втрату ефективного державного управління науковою та науково-технічною сферою.

У цьому аспекті є багато роботи і для народних депутатів України. Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти за наукового супроводу НАН України має забезпечити дієве правове поле для ефективних змін у сфері наукової, інноваційної діяльності та наукових технологій. Наразі є гостра необхідність розгляду Верховною Радою України у другому читанні та прийнятті в цілому проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (щодо уточнення деяких положень) (реєстр. № 4349 від 31.03.2016).

Важливим є також інформування широкої громадськості про здобутки вітчизняних вчених. Щороку успішно проводяться Всеукраїнські фестивалі науки. Організовуються наукові виставки, різні наукові форуми. Для пропагування наукових досягнень запроваджуються нові форми, такі, як наукові пікніки, ніч науки, що сприяє глибшому розумінню суспільством форми і змісту науки, її значення для кожної людини і для суспільства загалом. Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти у співпраці з Парламентським телеканалом «Рада» започаткував і успішно втілює висвітлення на телеканалі циклу передач «НАУКА-XXI». Інтерв'ю з провідними вченими Академії, активними організаторами науки і молодими науковцями дуже важливі для пізнання місця та ролі науки у розвитку науково-технічного прогресу та людства.

За результатами проведеного обговорення Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти та Президія Національної академії наук України ухвалили:

1. Схвалити висловлені в доповідях першого заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Співаковського О.В., першого віце-президента Національної академії наук України Наумовця А.Г., віце-президента Національної академії наук України Загороднього А.Г., заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Кириленка І.Г. та у виступах під час обговорення оцінки стану, проблем і перспектив розвитку Національної академії наук України й відзначити, що:

1.1. Національна академія наук, якій в цьому році виповнюється 100 років від часу заснування, є провідною інституцією в науковій системі країни, яка відіграє вагому роль у науковому забезпеченні вирішення найважливіших державних проблем. НАН України – інтелектуальне, культурне та духовне

національне надбання українського народу, яке потребує постійної належної державної уваги та підтримки.

1.2. Протягом останніх п'яти років відповідно до схваленої Президією НАН України у 2013 році Концепції розвитку Національної академії наук України на 2014-2023 роки та прийнятого у 2015 році нового Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Академією проведено значну роботу з удосконалення своєї діяльності. НАН України працює виключно у правовому полі відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та інших нормативно-правових актів.

2. Визначити такі основні засади розвитку Національної академії наук України:

2.1. Подальша концентрація фінансових, матеріально-технічних, кадрових ресурсів Академії на пріоритетних напрямах наукових досліджень і науково-технічних розробок за рахунок насамперед діючої системи регулярного оцінювання ефективності наукової діяльності установ НАН України й оптимізації за результатами оцінювання внутрішньої структури установ і, за необхідності, їхньої мережі.

2.2. Забезпечення високого рівня наукових досліджень, які здійснюються в установах НАН України, за рахунок насамперед ширшого застосування програмно-цільових і конкурсних зasad формування наукової тематики, розвитку міждисциплінарних досліджень, а також розширення співпраці з провідними іноземними та міжнародними науковими центрами.

2.3. Актуалізація прикладних розробок установ НАН України з урахуванням реальних потреб інноваційного розвитку та підвищення обороноздатності держави, активніша комерціалізація цих розробок за рахунок передусім посилення зв'язків із виробничу сферою, тіснішої взаємодії з галузевими міністерствами.

2.4. Поглиблення інтеграції науки та освіти за рахунок розширення існуючої мережі спільніх із закладами вищої освіти навчально-наукових структур, широкого залучення науковців Академії до викладацької діяльності в освітянській галузі, експертизи освітніх програм, підготовки сучасних підручників і посібників, розвитку центрів колективного користування сучасним науковим обладнанням.

2.5. Залучення до установ НАН України талановитої молоді за рахунок розвитку та розширення системи її цільової фінансової підтримки через гранти, премії, стипендії і цільові програми забезпечення житлом, створення належних умов для успішної наукової праці, кар'єрного зростання.

2.6. Забезпечення повноцінного входження вчених НАН України до світового наукового співтовариства за рахунок насамперед інтеграції Академії у Європейський науковий простір (ERA) і активної участі її науковців у рамкових наукових програмах Європейського Союзу й інших міжнародних проектах.

2.7. Ефективне використання майнового комплексу та наукової інфраструктури за рахунок модернізації наукового обладнання установ НАН України, розвитку мережі центрів колективного користування унікальними

науковими приладами, забезпечення функціонування наукових об'єктів, що становлять національне надбання.

3. Національній академії наук України:

3.1. Вжити додаткових заходів щодо ефективної реалізації основних засад розвитку, визначених у пункті 2 цього Рішення.

3.2. Продовжити практику підготовки щорічних національних доповідей з актуальних для суспільства питань, а також науково-аналітичних матеріалів, колективних монографій, науково-популярних, енциклопедичних і документальних видань з проблем історії та сучасного суспільно-політичного, соціально-економічного та культурного розвитку України, а також широкого інформування щодо них народних депутатів України.

3.3. Забезпечити проведення щорічних моніторингових соціологічних досліджень та підготовку на їхній основі аналітичних матеріалів для органів державної влади щодо стану українського суспільства та окремих його сфер.

3.4. Здійснювати наукове забезпечення конституційного процесу в Україні, реалізації державної мовної політики, процесів децентралізації влади. Здійснювати аналіз чинної нормативної бази з відповідних питань, забезпечити підготовку науково-експертних матеріалів, рекомендацій тощо.

3.5. Здійснювати наукову експертизу проектів стратегічних, прогнозних та програмних документів, що готуються органами державної влади.

4. Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти за наукового супроводу НАН України:

4.1. Ініціювати внесення змін до:

4.1.1. Податкового кодексу України щодо здійснення оплати обов'язкових податків і страхових зборів науковими установами та закладами вищої освіти за фактом надходження коштів замовника за виконані науково-технічні роботи, а не після підписання актів приймання-здавання науково-технічної продукції.

4.1.2. Закону України «Про державно-приватне партнерство» щодо викладення переліку мотиваційних засад для інвесторів під час виконання наукових та науково-технічних договорів, інноваційних проектів на принципах державно-приватного партнерства та спрощення процедури укладення такого договору.

4.1.3. Статті 31 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо розширення переліку посад наукових працівників, доповнивши їх посадами, визначеними в постанові Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 № 257, або щодо доповнення цієї статті нормою про те, що конкретний перелік посад наукових працівників визначається Кабінетом Міністрів України.

4.1.4. Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», які б давали можливість науковому працівнику добровільно сплачувати страхові внески за період перебування його у науковому стажуванні.

4.1.5. Податкового та Митного кодексів України щодо звільнення державних наукових установ та закладів вищої освіти від сплати ввізного мита та податку на додану вартість з наукових приладів, обладнання, запасних частин і витратних матеріалів до них, реактивів, зразків, наукової літератури в

паперовому і електронному вигляді, що ввозяться в Україну для забезпечення власної наукової та науково-технічної діяльності (крім підакцізних товарів).

4.1.6. Статті 11¹ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» щодо скасування відрахування до державного бюджету чистого прибутку (доходу) державними підприємствами, що перебувають у віданні НАН України.

4.2. Внести на розгляд Верховної Ради України законодавчі пропозиції щодо:

4.2.1. Змін до законів України в сфері наукової та науково-технічної діяльності, в яких передбачити податкові, кредитні, фінансові стимули використання результатів наукових досліджень, у тому числі проведення конструкторсько-технологічних та дослідно-конструкторських робіт.

4.2.2. Формування національної інноваційної системи, розвитку інноваційної інфраструктури, розвитку державно-приватного партнерства, венчурного фінансування, створення ринку інтелектуальної власності.

4.3. Розглянути проект Закону України «Про оренду державного та комунального майна України» в частині зняття обмежень повноважень установ НАН України виступати орендодавцями майна та спрямовувати кошти від оренди на виконання статутних завдань.

5. Враховуючи необхідність суттєвого посилення державної підтримки діяльності Національної академії наук України, вважати за доцільне Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти звернутися до Кабінету Міністрів України щодо:

5.1. Врахування при доопрацюванні до другого читання проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» (реєстр. № 9000) рішення Комітету від 03 жовтня 2018 року щодо визначення у Законі обсягів коштів, що спрямовуються на наукову і науково-технічну діяльність у відсотках до валового внутрішнього продукту, як вимагається статтею 48 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», збільшення за загальним фондом Державного бюджету на 2019 рік обсягу видатків на науку, у тому числі Національній академії наук України на 988 472,1 тис. грн., а також визначення головним розпорядником бюджетних коштів першого рівня Національний фонд досліджень України та забезпечення його фінансування у 2019 році у обсязі 949 528, 5 тис. грн.

5.2. Передбачення при підготовці проектів Державного бюджету України на 2020 рік і наступні роки базового фінансування Національної академії наук України із загального фонду державного бюджету в обсягах, необхідних для забезпечення виплати заробітної плати працівникам в режимі повної зайнятості та підвищення посадових окладів працівників бюджетних установ та організацій НАН України відповідно до вимог абзацу першого частини другої статті 36 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», виходячи з розрахунку посадового окладу молодшого наукового співробітника на рівні не нижче подвійної середньої заробітної плати у промисловості в цілому по Україні зі збереженням відповідних міжпосадових співвідношень.

5.3. Поновлення практики обов'язкового інституційного забезпечення в Україні системи стратегічного прогнозування, індикативного планування та програмно-цільового підходу з метою актуалізації перспективних напрямів розвитку науки і технологій та оптимізації структури промисловості на інноваційній основі.

5.4. Активізації роботи Національної ради України з питань розвитку науки і технологій відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», у тому числі щоквартального проведення засідань Ради, оперативного затвердження нею складу Наукової ради Національного фонду досліджень України, ефективного організаційного забезпечення роботи Наукового комітету Національної ради.

5.5. Зняття мораторію на формування та реалізацію нових державних цільових наукових і науково-технічних програм та заборони на збільшення чисельності наукових працівників в бюджетних наукових установах, а також виділення цільових капітальних видатків для закупівлі новітнього наукового обладнання і приладів.

5.6. Надання НАН України відповідно до абзацу 2 пункту 2 частини другої статті 17 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» конкретних повноважень щодо наукової оцінки важливих прогнозних, концептуальних та програмних державних документів.

5.7. Підготовки концепції державної цільової програми щодо забезпечення житлом молодих учених для створення сприятливих умов роботи молоді в науковій сфері.

5.8. Внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 31.01.2001 № 74 в частині доповнення її положеннями, що визначають умови оплати праці наукових працівників, які виконують науково-дослідні роботи за контрактом за рахунок коштів вітчизняних та іноземних замовників і грантів.

5.9. Опрацювання питання щодо створення державного органу, який сприятиме міжнародному патентуванню та захисту інтелектуальної власності вітчизняних наукових розробок, а також фінансово забезпечуватиме підтримку (дію) цих міжнародних патентів.

5.10. Повноцінного здійснення заходів з відзначення у 2018 році 100-річчя Національної академії наук України відповідно до Указу Президента України від 18 травня 2017 року №136/2017, у тому числі впорядкування та збереження об'єктів і місць, пов'язаних із першим президентом Національної академії наук України В.І. Вернадським.

6. Погодитися з пропозицією Ради президентів академій наук України від 06.09.2018 № 9/1325-3 про необхідність відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (реєстраційний № 8623 від 17.07.2018) як такого, що призведе до руйнації усталеної системи організації та управління науковою сферою й створить загрози національній безпеці, насамперед у частині забезпечення науково-інноваційного розвитку економіки.

7. Залучити народних депутатів України – членів Комітету з питань науки і освіти (за згодою) до робочої групи НАН України з підготовки пропозицій до проекту державної стратегії розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності, створеної відповідно до постанови Президії НАН України від 13.06.2018 № 191 «Про заходи з виконання завдань та врахування пропозицій і зауважень, висловлених на Загальних зборах НАН України 26 квітня 2018 року».

8. Погодитися з пропозицією НАН України щодо проведення одного з наступних вийзних засідань Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти у Національному науковому центрі «Харківський фізико-технічний інститут» з розглядом питання щодо перспектив створення у Харкові центру ядерної медицини з використанням технологій, розроблених в цій установі.

Секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти і Науково-організаційному відділу Президії НАН України забезпечити узгодження конкретної дати проведення зазначеного засідання та підготовку необхідних матеріалів.

9. Доручити Першому заступнику Голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти О.В.Співаковському та Президенту Національної академії наук України Б.Є.Патону підписати Меморандум про співробітництво між Національною академією наук України та Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти.

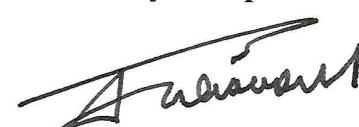
10. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на заступника Голови Комітету з питань науки і освіти, голову підкомітету з питань наукової та науково-технічної діяльності І.Г.Кириленка та віце-президента Національної академії наук України А.Г.Загороднього.

**Перший заступник
Голови Комітету
Верховної Ради України
з питань науки і освіти**

О.В.Співаковський

**Президент
Національної академії
наук України**

Б.Є. Патон